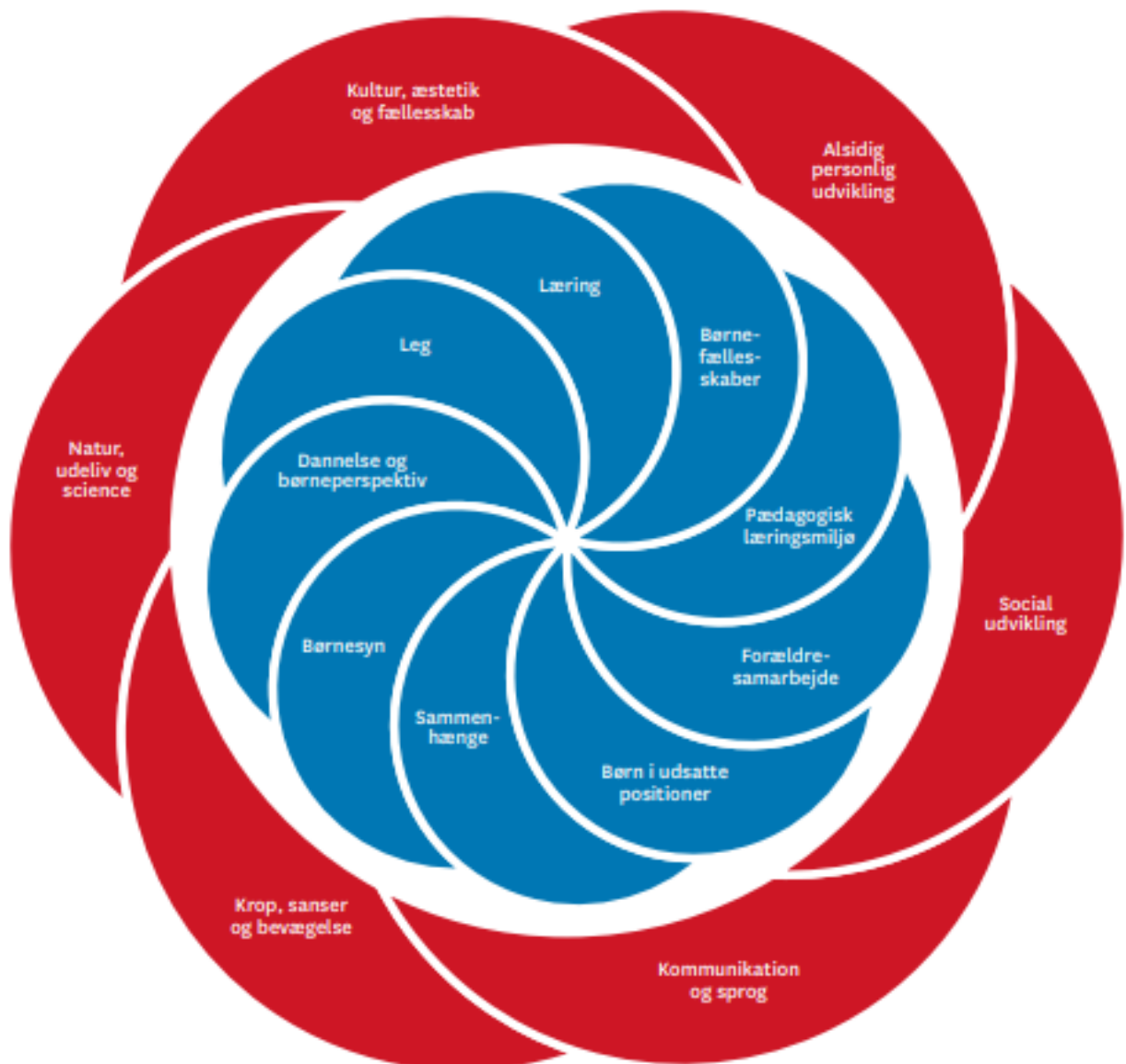

DYRESKOVENS STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG OG DE SEKS LÆREPLANSTEMEAER

Dyreskovens personale bruger aktiv lærerplanen i hverdagen og derfor kan lærplanstemeaer ses tydeligt i vores pædagogiske arbejde.

Hvem er vi i Dyreskoven

Dyreskoven er en lille privat integreret skovbørnehave og skovvuggestue på 30 børn. Børnene er fra 10 måneder til 6 år. Dyreskoven er beliggende tæt ved Jonstrup Vang, som er en del af Hareskoven. Skoven og de omkringliggende enge er vores primære læringsmiljø og en naturlig del af børnenes hverdag. Dyreskovens pædagogiske praksis tager afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan og i et børnesyn, hvor barnet ses som et ligeværdigt og værdifuldt menneske. Børnene er aktive modeskabere af deres egen hverdag, og vi lægger stor vægt på at lytte til deres ideer, perspektiver og initiativer. Selvbestemmelse, medbestemmelse og solidaritet er grundlæggende værdier i Dyreskoven.

I hverdagen færdes børnene dagligt i skoven, hvor de gennem leg, bevægelse, sansning og nysgerrig udforskning får erfaringer med naturens mangfoldighed, årstidernes skiften, dyrelivet og de fire elementer: ild, luft, vand og jord. Vi går dagligt på opdagelse i Jonstrup Vang og Hareskoven, hvor børnene kravler, løber, klatrer, bygger huler, svinger sig i tove, synger, fortæller historier, bruger fantasi, slapper af, finder og indsamler naturmaterialer og bruger naturen kreativt på mange forskellige måder. Vi eksperimenterer, opfinder og udforsker naturen sammen, og når vi går på opdagelse i dyrelivet, inviterer vi børnenes nysgerrighed gennem åbne spørgsmål. Vi møder dyrene og naturen med omsorg, så børnene udvikler respekt, forståelse og fascination for alt levende

Børnene mærker årets gang på deres egen krop og oplever hver årstid med dens kendetegn – kulde, varme, blæst, regn og sol. Årstiderne sanser de også gennem maden, når de planter, passer og høster afgrøder, hvilket giver en grundlæggende forståelse for mad, fødevarer og sammenhængen mellem mad, tradition og kultur. Dyrelivet opleves på land, i vand og i luften, og børnene møder lokale husdyr som heste, får og geder.

Legen er central i Dyreskoven. Vi er legende voksne, der deltager aktivt, inspirerer og skaber rammer, hvor nysgerrighed, fantasi og glæde kan blomstre. Legen har værdi i sig selv og understøtter samtidig læring, dannelse og sociale færdigheder. Vi hjælper børnene med at finde tilbage til legen, hvis den går i stå, eller der opstår konflikter, og vi planlægger hverdagen, så legen får gode vilkår – både i skoven og i haven.

Tryghed, nærvær og omsorg præger vores hverdag. Personalet er kærligt og engageret, giver tid til fordybelse og de små øjeblikke – til kram, sidde på skødet og blive mødt med varme og anerkendelse. Vi stræber efter, at børnene oplever sig trygge, set, hørt og forstået, og vi bestræber os på at gøre hverdagen sjov og meningsfuld for alle.

Børnene inddrages aktivt i hverdagens praktiske gøremål. De hjælper med at feje, tørre borde af, skære frugt, pakke rygsække, og samle affald. På den måde lærer de ansvar, hjælpsomhed, hensyntagen og social velfærd og oplever sig som vigtige bidragydere i fællesskabet. Børnene opfordres til at hjælpe hinanden med f.eks. med tøj eller sko.

Vi ønsker at udvikle børnenes nysgerrighed, kreativitet, videbegær og lyst til at eksperimentere. Samtidig ønsker vi styrke vi deres selvværd, tro på egne evner og handlekompetencer. Børnene

lærer at tage ansvar for egne handlinger, udvikle venskaber og opleve glæden ved at bidrage til både små og store fællesskaber.

Forældrene og relevante samarbejdspartnere ser vi som en vigtig ressource. Vi prioriterer et åbent, tillidsfuldt og respektfuldt samarbejde, hvor dialog og medindflydelse er naturligt. Vi værdsætter det, forældre bidrager med, og opfordrer dem til at deltage i aktiviteter sammen med børnene, hvor personalet støtter op om initiativerne.

Den pædagogiske læreplan

Den styrkede pædagogiske læreplan indeholder et pædagogisk grundlag. Det pædagogiske grundlag visualiseres i en læringsblomst, som består af ni forskellige dele, der udgør kernen i det pædagogiske arbejde med børns trivsel, læring, dannelse og udvikling. Først beskrives børnefællesskaber, forældresamarbejde, pædagogiske læringsmiljøer, børn i udsatte positioner, børn som modeskabere i sammenhængende overgange, børnesyn, dannelse, leg og læring.

De yderste blade i læringsblomsten består af de seks læreplanstemaer: Alsidig pædagogisk udvikling, social udvikling, kommunikation og sprog, krop, sanser og bevægelse, natur, udeliv og science og kultur, æstetik og fællesskab.

Børnefællesskaber

Mennesker er sociale væsener, der søger og har et behov for at høre til blandt andre mennesker. Børnefællesskaber er derfor en grundlæggende del af børnenes liv. De voksne skal sørge for, at alle børn har mulighed for deltagelse i børnefællesskaber i Dyreskoven og oplever glæden i fællesskabet. De voksne sørger for, at børnene får forskellige deltagelsesmuligheder i løbet af dagen og kan indgå i dem. Her kan nævnes det store fællesskab som f.eks. til morgensamling, i planlagt pædagogiske aktiviteter eller til fødselsdagsfejring og de små fællesskaber, når børnene deles op på tværs af alder, køn og kultur f.eks. med sin gå makker, til pædagogiske aktiviteter og fællesleg efter frokost. Børnenes venskaber, som er deres selvvalgte fællesskaber, som de voksne støtter op om. Dette støtte både op om i skoven og når de voksne følger børnenes spor.

Fællesskaber udspiller sig i tre læringsmiljøer: de pædagogiske aktiviteter, de pædagogiske rutiner, børnenes leg og legekultur.

De voksne er rollemønstre for at lære børnene, hvordan vi omgås i fællesskabet. Børnene er modeskabere i fællesskabet og er med til at bevare og skabe traditioner samt de kulturelle spilleregler på ture, i lege og under måltider.

Dyreskoven har fælles arrangementer og traditioner, hvor alle børn er deltagende og medskabende i det store fællesskab. I vinterperioden har børnene på skift suppe med, som vi spiser i fællesskab. Vi afholder påskefrokost med fællesspisning, planter spiselige planter i de fælles bede, har sommerfest og julefest med et fælles lygte/lanterne optog. Vi holder udklædte fastelavnsfest og slår katten af tønden, og vi afholder en bedsteforældre-dag med picnic om foråret, samt en fælles arbejdsdag, hvor vi sammen vedligeholder og udvikler haven i Dyreskoven.

Hver fredag laver vi sanglege, vi danser, syge laver fagter og igennem musikken opstår fortællinger og lege. Disse fællesskaber og traditioner betyder meget for os alle: børn, forældre og personale.

Forældre har et medansvar for, at det er et velfungerende børnefællesskab, som er præget af anerkendelse af alle familier, der er en del af Dyreskoven. Det forventes derfor, at mindst én forælder eller bedsteforælder deltager i arrangementerne, som fremgår af årshjulet. Personalet og forældre sætter rammen sammen for julefest, bedsteforældre-picnic og sommerfest m.m.

Deltagelse i børnefællesskaber er afgørende for børnenes trivsel, dannelse og udvikling. Det pædagogiske personale evaluerer daglige løbende igennem dagene og når vi er hjemme efter vores daglig tur eller på personalemøder.

Evaluering

De pædagogiske personale og leder tænker hele tiden over, om hverdagen er god for børnene trivsel, dannelse, læring og udvikling. Vi taler sammen løbende om det, vi gør, ser på om det virker, og ændrer efter behov. På den måde kan vi hele tiden gøre vores pædagogiske arbejde bedre. De ansatte skal både have en fagligt, selvkritisk og reflektiv tilgang.

På hvert personalemøde taler vi om alle børn enkeltvis, deres trivsel, dannelse, læring og udvikling om deres sociale kompetencer og deres sociale relationer, og hvordan vi understøtter dem.

Dertil bliver personalet enige om, hvilke børn der udvælges som fokusbørn, og derefter udarbejdes fokuspunkter for disse børn, hvor de voksne aftaler de rollefordelinger og hvordan vi i det daglige på bedste vis støtter op.

Pædagogiske læringsmiljøer

Det pædagogiske læringsmiljø dækker alt det, der foregår i dagtilbuddet. Et pædagogisk læringsmiljø af høj kvalitet kræver, at de voksne har gjort sig overvejelser ud fra udviklingspsykologisk og pædagogisk viden samt erfaring med den konkrete børnegruppe, og at de løbende evaluerer praksis.

Det pædagogiske læringsmiljø har en strukturel, en processuel og en didaktisk side. Den strukturelle side indeholder normering, fysiske rammer, fordeling af de voksne i dagens løb og børnegruppens størrelse og sammensætning. Det processuelle element af den pædagogiske læreplan er fokus på relationen mellem børn og voksne. De processuelle overvejelser er f.eks. hverdagens rytme, hvilke værdier relationen hviler på, samarbejde med forældre samt hverdagens rytme. Den didaktiske pædagogiske del omfatter overvejelser i forhold til barnets kropslige, sproglige, kognitive og sociale udvikling. Det tager udgangspunkt i pædagogiske miljøer, som f.eks. kan være fokus på et sprogstimulerende miljø, et fokus på selvhjulpenshed eller et fokus på den motoriske udvikling.

De voksne planlægger og aftaler, hvor vi fysisk placerer os og laver aktiviteter, samt placeringen af voksne og børn i forbindelse med børnenes selvstændige leg, hvor der er få eller flere børn, som

ikke er initieret af en voksen. De voksne har ansvaret for at skabe muligheder og rum, så børnenes egen leg kan udvikle sig.

Vi forholder os til, hvordan de voksnes bevægelser over en dag er hensigtsmæssige, eller om de skal organiseres anderledes. De voksne er bevidste om at justere sig i forhold til at gå foran, ved siden af og bagved, hvilket også skaber et læringsmiljø for børnene.

På legepladsen fordeler de voksne sig, så vi er tæt på børnene og deres leg. På den måde kan vi voksne observere, deltage eller vejlede med input, der inspirerer og udvikler legen.

I løbet af hele dagen kommer alle læreplanstemaerne i spil og gerne i en vekselvirkning. I hverdagsrutinerne inddrager vi børnene, og vi deler ofte børnene op i mindre grupper med det formål at opnå et bedre og mere nært læringsmiljø for enkelte eller flere børn. Vi udfordrer børnene med åbne spørgsmål, der fordrer undren og nye spørgsmål. Vi stopper ofte op og samles i en rundkreds, når vi møder noget interessant, et dyr, en lort, så alle kan se, høre, spørge og erfare. Vi arbejder hele dagen meget bevidst med selvhjulpnehed. Det betyder, at alle børnene kan lære at gøre selv; de pakker deres egen rygsæk, tager tøj på og af, rydder op eller er med til at skære frugt.

Når vi spiser frokost, sidder vi i mindre grupper, og de voksne fordeler sig blandt børnene. Når vi spiser madpakker i børnehaven har børnene en spisemakker som de sidder ved. De indgår i dialog med børnene under frokosten, vi lytter til dem og indgår i længere dialoger med åbne spørgsmål. Vi udfordrer og opfordrer børnene til at deltage i samtalen.

Dyreskoven er et læringsmiljø, som skal føles varmt, og man skal føle sig set og imødekommet. Alle skal passes godt på og føle sig trygge og hjemme i Dyreskoven. Børnene skiftes med at dele boller ud til formiddagssamling. Til frokosten samles deres madpapir fra madpakkerne i en kurv. Om eftermiddagen skiftes børnene i små grupper til at gøre cafeen klar ved at skære frugt, tørre bordene af. Til cafe hælder børnene selv mælk op i eget glas, sorterer deres affald og rytter op efter sig selv. Vi tror på, at alle disse gøremål og tiltag er med til at gøre børnene opmærksomme på og præge dem til at være ansvarlige, kreative og bæredygtige medborgere samt vise børnene vigtigheden af at passe godt på de ting, vi holder af: hinanden, naturen og Dyreskoven.

Inddragelse af lokalsamfundet

Dyreskoven inddrager lokalsamfundet i det pædagogiske arbejde. De voksne ser lokalsamfundet som et vigtigt læringsmiljø. Vi benytter os dagligt af den omkringliggende natur, herunder enge og skov.

Vi tager på ture til Grantoftegård samt til Ballerup Bibliotek "Spor 2", og Måløv Bibliotek. Børnene deltager også i ture til den lokale planteskole om sommeren. I december tager vi til julegudstjeneste i Måløv Kirke.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Børnemiljøet ses her som et samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, og derfor skal børnemiljøet forstås bredt. I hverdagen indgår alle børn i disse tre former for børnemiljø:

- I det **fysiske børnemiljø** er der mulighed for både fysisk udfoldelse, stille aktiviteter samt legezoner både indenfor og udenfor.
- I det **psykiske børnemiljø** kendetegnes samspillet mellem børn og voksne af gensidig respekt og tolerance. Børnenes indbyrdes sprog og handlinger viser, at de respekterer hinanden. Det er vigtigt, at der både mellem børnene og i relationen mellem barn og voksen vises, at der er plads til og accept af menneskers forskellighed.
- Det **æstetiske børnemiljø** skabes gennem indretning og udsmykning, som er stimulerende og inspirerer børnene både indenfor og udenfor. Indretningen er udformet, så den fremmer børnenes lyst til at bevæge sig, fordybe sig samt deltage i rollelege, stille lege m.m.

De pædagogiske læringsmiljøer kan også fremme børnemiljøet ved at opdele børnegruppen i mindre grupper. Derudover kan børnemiljøet styrkes ved at inddrage børneperspektivet, se miljøet med børnenes øjne og lytte til børnenes oplevelser af børnemiljøet.

Forældresamarbejdet

Forældresamarbejdet skaber sammenhæng i barnets liv, og i samarbejdet skabes de bedste udviklingsbetingelser for barnet. Vi ved, at det har stor betydning, at barnets forældre tager del i arbejdet med deres barns trivsel og læring. Forældresamarbejdet har kvalitet, når det gør en forskel for barnet. Det er vigtigt at være tydelige over for forældrene omkring overvejelserne: Hvad vil man forvente af forældrene, og hvor ønsker man, at forældrene skal involvere sig og tage deres del. Forældresamarbejdet varetages på tre niveauer:

Meningsfuldhed: Er, når børn oplever, at deres forældre værdsætter fællesskabet, værdsætter det, som barnet laver, de andre børn og voksne, og det giver barnet lyst til at engagere sig og være virkelystent, da det bliver meningsfuldt.

Begribelighed: De voksne skaber forudsigelighed, så barnet har oplevelsen af, at tingene opleves i sammenhænge og kan forklares, og det skaber en begribelig hverdag. De voksne er rollemodeller, både forældre og personale har en fælles opgave i at være anerkendende over for hinanden og vise respekt og omsorg, være sig selv og stå ved sig selv. Forældre er medskabende, og børnene spejler sig i og kigger både på personale og forældre.

Håndterbarhed: Er, at barnet oplever, at det kan mestre hverdagen, blive tilpas udfordret og opleve succes med det, som det selv kan mestre, og få hjælp til det, barnet er på vej til at kunne mestre.

En vigtig viden om barnet er, hvad barnet synes er sjovt, godt eller svært, og den korte viden udveksling, hverdagsfortællingen eller den dybere forældresamtale. Den relevante viden hjælper den voksne med bedre at kunne støtte barnet i hverdagsituationer. Et godt forældresamarbejde finder sted, når personalet sørger for, at der skabes en kultur, hvor forældrene er trygge ved at involvere sig.

Alle, som ønsker at opskrive deres barn hos Dyreskovens skovbørnehave eller skovvuggestue, skal besøge os. Her kan forældrene bedre fornemme, hvem vi er, og dermed finde ud af, om det er et fællesskab, de ønsker, deres barn skal være en aktiv deltager i. Ved besøget afstemmes forventningerne mellem forældre

og personale, hvilket er et godt grundlag for det fælles ansvar og samarbejde om barnets dannelse, læring og udvikling. Vi sætter stor værdi i at være et lille sted, hvor alle kender hinanden, og vi værner om dagligdagens dialog, hvor vi med humor og alvor viderebringer dagens oplevelser eller spørger ind til noget, vi skal gøre eller forholde os til. Det er vigtigt, at forældrene bakker op, og vi er tydelige og vejledende i, hvad forældrene kan gøre derhjemme for at bakke op om deres barns udvikling og læring.

På forældremøder og til forældrebestyrelsesmøderne imødekommes input, og her findes en fælles vej. Forældrene inviteres til at være med til at fejre deres barns fødselsdag i Dyreskoven. Forældre og barn opfordres til at være medskaber af egen fødselsdag f.eks. ved de tager noget med hjemmefra og deler ud og at forældre opfordres til at planlægge en aktivitet. På fødselsdage har Dyreskoven faste traditioner med at vi i fællesskab hejser vores flag, synger fødselsdagssang, åbner gaver, dele ud og siger værsgo. Vores forældre inddrages i fælles arrangementer og som en forældre-resurse, hvilket betyder, at en forælder som f.eks. er kok, kan komme og lave mad, eller en danselærer kan besøge sin danseskole med børnegruppen.

Forældresamtaler afholdes, når der er behov. Dette behov kan være hos forældrene eller fra personalet, der tager initiativ til samtalerne. Vi har valgt at gøre sådan, så vores ressourcer bruges bedst der, hvor der er mest brug for dem. Alle forældre kan til enhver tid komme ved aflevering eller afhentning og bede om en snak/samtale, mere formelt bag lukket dør.

Børn i udsatte positioner

Børn kan være udsatte på forskellige måder. Det kan være påvirkninger af sociale og familiære årsager eller af årsager, der er i omgivelserne i dagtilbuddet, men betegnes ofte med begrebet at være i en udsat position. Børn i udsatte positioner er børn, der har behov for særlig støtte.

Børn, som er i udsatte positioner, skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet. Tilsvarende skal forældrene være en betydningsfuld del af forældreskabet. Der skal være fokus på barnets ressourcer og styrker, og pædagogens vigtigste værktøj er at skabe en god relation til barnet, og der vil her være øget fokus på barnet. Vi voksne skal være inkluderende i vores relation, tilgang og sprog.

I Dyreskoven er der en tydelig struktur omkring rutiner, og i forbindelse med planlægning af dagligdagen, også med børn i udsatte positioner, samarbejdes der med forældre og fagpersoner i forvaltningen. Børn i udsatte positioner bliver mødt af voksne med positive forventninger.

På alle personalemøder taler vi om børnene og om de børn, som vi på en eller anden måde skal have ekstra opmærksomhed på. Det er det vigtigste punkt på dagsordenen. Vores observationer, overvejelser og bekymringer deles mellem personalet. Hertil aftaler vi fokuspunkter, så alle ved, hvad hinanden gør og hvorfor, for det enkelte barn og for gruppen. De voksne deler sig op i mindre grupper, som ellers også er en del af hverdagen, men som også er et godt værktøj til at støtte børn i udsatte situationer. De voksne er opmærksomme på deltagelsesmulighederne i lege og i børnefællesskabet, samt at børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet. De pædagogisk tilrettelagte aktiviteter anerkender, på hvilket niveau det enkelte barn kan være med, ved at skabe flere deltagelsesmuligheder i aktiviteten for alle børn. Vi voksne skal sørge for, at der er en mulighed for, at barnet kan træde ud af aktiviteten uden at aktiviteten stoppes. Som voksne kan man justere regler og rammer, som kan forbedre alle børns deltagelsesmuligheder i børnefællesskaberne.

Børn som medskabere i sammenhængende overgange

Med overgange menes der i denne sammenhæng den forandringsproces, der indtræder, når barnet flytter fra én udviklingskontekst til en anden. I denne overgangsproces stilles der store krav til barnet, og derfor er det væsentligt, at der er en god dialog mellem de voksne og forældrene. Overgangskompetencen beskrives med kompetencer, der øger barnets robusthed i overgange, herunder barnets selvhjulpethed, selvstændighed, tålmodighed, vedholdenhed, lyst til at lære og gå-på-mod. De voksne, i samarbejde med forældrene, skaber betingelser, som fremmer og udvikler barnets overgangskompetencer.

For at skabe sammenhæng i overgange anvendes begreberne læringsspor og spejlpraktik. Læringsspor er emner, som barnet er optaget af, eller har, eller er på vej til at lære, og som er brugbare i forbindelse med krav og udfordringer, barnet møder i de nye omgivelser. For eksempel kan det være, at skolegruppen er optaget af insektliv, og som modtageren, SFO'en, griber denne optagenhed. Med spejlpraktik refereres der til, at de professionelle lykkes med at spejle hinandens praksis. For eksempel, at SFO og børnehave aftaler nogle lege, som bliver introduceret begge steder, og dermed er legen forbindelsesleddet for barnet. Ved brugen af overgangsobjekter flytter disse med over i det nye. Brugen af overgangsobjekter inviterer barnet til at være medskaber. Børnene skal her udpege overgangsobjektet, og det skal være vigtigt for det større barn at tage med sig i skolen. Pædagogiske overgangsobjekter kan være en fotobog, hvor barnet udarbejder indholdet - det barn ser frem til i mødet med SFO'en, og når denne fotobog anvendes i det nye, styrkes barnets stemme i det nye, idet deres forventninger, tanker og følelser bliver inddraget og delt.

Børnene besøger også deres kommende skole, og det sidste år som kommende skolebørn bliver der arrangeret ture for kun den store gruppe. Turene handler om at blive endnu skarpere og bedre klædt på til den kommende skolestart.

Hvis forældre har behov for en samtale angående skolestart og forberedelse dertil, kan de rette henvendelse til personalet, og der findes en dag, hvor samtalen kan afholdes.

Børnesyn

Barnet har værdi i sig selv, barnet er en aktiv medskaber af egen læring, og barnet skal føle sig set og forstået. Det er vigtigt, at barnet skal opleve at have en demokratisk stemme.

At barnet er aktiv medskaber af egen læring, er afgørende, at de voksne er i stand til at give barnet plads til at deltage som reel medskaber af sin egen læring, og dette hænger tæt sammen med den voksnes børnesyn.

At barnet skal føle sig set og forstået er en metafor for den voksnes evne til at forstå barnets intentioner og dele af barnets intentionelitet. At dele sine intentioner, altså tanker og følelsestilstande, er vigtige dele af den sociale kontakt. Når den voksne deler intentioner med barnet, viser den voksne sit fællesskab med barnet, da den voksne reagerer på det, barnet prøver at gøre, og ikke på det, barnet gør. Eller den voksne reagerer på det, barnet prøver at udtrykke sig, og ikke på det, barnet udtrykker.

At barnet skal opleve at have en demokratisk stemme. Demokrati handler om individet som en del af et større fællesskab. Barnet skal lære at lytte til hinanden, tage tur, række hånden op, og barnet skal have lyst og føle, at det har evnen til aktivt at deltage i den fælles udformning af barnets hverdag. At arbejde med begreberne empati, omsorg, hjælpsomhed og forståelse er også en del af demokratiet. Demokrati sættes også i forbindelse med dannelse, og den voksne har blik for den enkelte som en del af en gruppe. De voksne iscenesætter rammer, så børnene kan udvikle de elementer, som demokratiet forbindes med. At

give barnet medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelsen af demokrati er vigtigt. At barnet udvikler selvstændighed, lærer at tage medansvar og udvikler evnen til at samarbejde og indgå i forpligtende fællesskaber, er forbundet med at blive et demokratisk menneske. Det er væsentligt, at den voksne lytter til barnet, ser barnet og tager det alvorligt, samt anerkender og respekterer individet.

Vi arbejder med tre former for omsorg:

1. **Behovsomsorg** – Barnet støttes i at få opfyldt sine basale behov for tryghed, nærhed og forståelse.
2. **Udviklingsomsorg** – Vi skaber udfordringer, der styrker barnets kognitive, sociale og motoriske færdigheder.
3. **Opdragelsesomsorg** – Vi guider barnet til at forstå og navigere i sociale normer, så det kan blive en selvstændig og ansvarlig deltager i fællesskabet.

Omsorg handler også om at give barnet mulighed for at opleve mestring. Når barnet opdager, at det selv kan klare en opgave, opnår det en grundlæggende menneskelig tilfredsstillelse.

I Dyreskoven støttes barnet i retten til at være sig selv, med alt det, som det indebærer at være barn. Børn har ret til at være forskellige og at udvikle sig i forskellige tempi. Barnet er et ligeværdigt medmenneske, og det skal derfor ikke kvalificere sig for at blive anerkendt som værdifuldt. Barnet betragtes som et "being", hvor barnet har en medfødt værdi i sig selv. I det pædagogiske arbejde handler det om at inspirere til meningssskabende nysgerrighed sammen med børnene, samt at give børnene ligeværd og medbestemmelse. Herigennem får de indflydelse på, at deres hverdag er meningsfuld for dem. De voksne har med i deres overvejelser, hvordan de sikrer barnets deltagelsesmuligheder i hverdagen og sørger for, at alle børn skal opleve og føle sig set og forstået. At barnet skal opleve at have en demokratisk stemme og at barnet er aktiv medskabere af egen læring. Det er den voksnes ansvar at skabe en god relation til hvert barn. I praksis ses dette, når den voksne er i tæt kontakt med barnet for at yde nærvær, omsorg og støtte. Børn skal mødes af glade og engagerede voksne, der vil det gode barneliv, og som forstår, at det at være barn har en værdi i sig selv. Børnene skal også mødes med positive forventninger til egen læring og udvikling ved medinddragelse og medbestemmelse.

Vores dag planlægges med respekt for og tager udgangspunkt i børnenes lyst og behov, deres relationer, venskaber og lege. Derfor følger vi deres spor. Det er, når man er motiveret, man lærer mest, og vores hverdag forløber oftest i en vekselvirkning mellem spontant opståede situationer og oplevelser, der hvor børnene er, og mere planlagte aktiviteter med et pædagogisk mål.

Kvalitet i dagligdagen

Den voksne-barn-sammenspil er tre elementer, som er vigtige:

Emotionel støtte: Heri ligger gode relationer, nærhed, varme, tryghed, selvstændighed, autonomi og mestring. Dette omfatter også en atmosfære præget af øjenkontakt, varme, fælles glæde og latter, samt sensitive voksne, der kan opfange børnenes udtryk og behov. Børnenes perspektiv bliver taget alvorligt. Der er en balance mellem børne- og voksenstyrede aktiviteter, og børnene mestrer samspil med hinanden. Den voksne er opmærksom på, at man ikke både kan være empatisk og samtidig kontrollerende og autoritær.

Organisering: Proaktive strukturer og rutiner i hverdagen, der fremmer barnets trivsel og positive adfærd. At understøtte en god start, beskeder leveres hensigtsmæssigt, et velfungerende fysisk miljø med gode overgange og afslutninger. Tilgangen til stimulerende materialer, til lege og aktiviteter, samt god ledelse af børnegruppen.

Støtte til læring: At udvide og berige børnenes kommunikation, udtryk, handlinger og aktiviteter støttes til en øget forståelse og mestring. Turtagning, at den voksne giver barnet en forklaring, som gør, at hun eller han lærer noget nyt. Støtte sprogudviklingen i samspil med børnene ved at børnene omsluttet af sprog, bliver støttet i selv at bruge sproget, samt introducerer nye ord og forklaringer af disse ord.

En anden vinkel på kvalitet er at give sig tid, når der er høj grad af struktur og lav grad af kontrol. Her er højere deltagelses- og handlemuligheder for voksne såvel som børn. Tiden er en afgørende faktor. Når barnet eller børnene gives tid, øges fornemmelsen af mening for barnet, og den voksne vil bedre kunne være nærværende. Det er ofte ganske få minutter, det drejer sig om, hvor det gør en forskel. Dertil kan man sætte sig ned og møde barnet, få skabt en relation til barnet og så efterfølgende følge med barnet videre til det næste. Den voksnes empati kræver at slippe kontrollen, opbløde strukturen, møde barnet og rette opmærksomheden samme sted som barnet. Dermed øges barnets deltagelsesmulighed. Det afgørende er, at deltagelsen bliver med udgangspunkt i børnenes fokus og barnets tempo. Det er afgørende at følge barnet fremfor klokken.

Dannelse

Dannelse er den proces, hvor barnet udvikler sig og lærer i samspil med omgivelserne, og resultatet af processen er barnets personlighed. Det kulturelt bestemte indhold af viden, færdigheder og holdninger, der tilbydes i det pædagogiske læringsmiljø, fører barnets personlighedsdannelse i en bestemt retning, samtidig med at barnet også selv sætter retningen, da barnet ses som værende aktivt i sin egen læring og udvikling.

I Dyreskoven er hverdagen struktureret og organiseret, så der både er organiserede og selvvalgte interaktioner mellem børnene. Når et barn stiller et spørgsmål, hører nogle af de andre børn, om de kan være behjælpelige med at forklare svaret, eller hvis barnet skal have hjælp med at tage en vante på, kan man også spørge et andet barn om hjælp til dette. Ideen bag er, at børnene betragter hinanden som en del af et fællesskab, fremfor at det kun er personalet, der kan hjælpe.

Læringsmiljøet er organiseret med aktiviteter, der både er initieret af børnene selv, af det pædagogiske personale og af både voksne og børn i fællesskab, som består af ligeværdige relationer. Vi voksne stiller børnene åbne spørgsmål, som opmuntrer dem til at reflektere og eksperimentere. Det er vigtigt at have adgang til varieret materiale og ressourcer, da det er med til at fremme børnenes læringsmiljøer.

Klafkis formulering af et alment behov for at skabe forudsætninger for og udviklingen af tre grundlæggende evner, som er målet for dannelse:

Selvbestemmelse: Menneskets evne til at bestemme selv over individuelle levevilkår, som religion og erhverv.

Medbestemmelse: Menneskets krav på og mulighed for indflydelse på udformningen af vores fælles forhold, samfund, kultur og politik.

Solidaritet: Er både når selvbestemmelse og medbestemmelse retfærdiggøres, når de udøves, og samtidig med anerkendelse af de mennesker, som ikke har bestemmelsesmuligheder.

I Dyreskoven skabes et læringsmiljø, hvor børnene kan udvikle de tre grundlæggende evner: selvbestemmelse, medbestemmelse og solidaritet. Vi lærer børnene at være medskabere, at have mod til at sige fra og til. Vi arbejder gennem hele dagen meget bevidst med selvhjulpethed. Det betyder, at alt, hvad børnene kan lære at gøre selv, hjælper vi dem med at lære at gøre selv. F.eks. at pakke sin rygsæk,

tage tøj på og af, rydde op eller være med til at skære frugt. Vi inddrager børnene i hverdagens mange praktiske gøremål. Det er væsentligt for børn, at det, som børn kan selv, skal de selv, men vi hjælper hinanden. Dem, der kan, hjælper dem, der endnu ikke helt mestrer det. Det er børnene, der selv sætter suppetallerknerne i opvaskemaskinen efter fredagssuppe. Og det er børnene, der samler skrald ind efter madpakketid. På den måde får børnene en oplevelse af at være vigtige bidragydere.

At være gode rollemodeller, at blive gode venner igen efter en konflikt, at trøste og hjælpe til. Børnene skal lære at forstå og rumme følelser hos sig selv og andre. At børnene får en social forståelse, så de i fremtiden bliver en del af samfundet. Derfor værner vi om den gode tone og en traditionsrig kultur, hvor begreber som tillid, respekt, omsorg og mod går igen i vores hverdag. Børnene lærer og bliver sammen med de voksne kulturbærere i denne dannelsesproces til hensynfulde, imødekommende og demokratiske mennesker.

Læringsmiljøerne skal organiseres, så barnets læringspotentialer kan udfolde sig. Det betyder, at de voksne skal være tæt på børnene, så de kan lære noget. Det er også igennem leg samt kreativitet, at barnet lærer. Legen er kilden til kreativitet og dannelse. Legen er børnenes foretrukne måde at være sammen på. I legen har barnet mulighed for at afprøve, udforske, indbilde sig, afdøje og overskride sig selv. Legen er således et centralt element i dannelsesprocessen for børn. Legen er en del af barnets kreative proces, da børnene i fællesskab skaber fiktive og fantasifulde universer, som gør, at børnene kan møde nye verdener. I legen dannes børn både kropsligt, socialt og kreativt gennem deres sanser, bevægelseslege, konstruktionslege, fantasilege og symbollege, hvor der er elementer af, at barnet kan forestille sig og forholde sig anderledes til verden. Her kan de voksne bidrage med viden og erfaringer, som kan berige og udvide børnenes lege. Leg og læring komplementerer hinanden og driver dannelsesprocessen.

De voksne er rollemodeller og sørger for at støtte børnene i at have mod til at se andre måder og nye verdener. Voksne deltager i børnenes lege, spil og optrædener og fortællinger m.m., dermed baner det vej for børnenes egen dannelsesproces. Vygotsky påpeger, at det er i den proces, hvor det sociale internaliseres i det psykiske, at internalisering af børnenes kreative brug af det sociale udfordrer deres tænkning og refleksivitet.

Leg

De voksne skal facilitere, lede og evaluere læringsmiljøer, som giver børnene mulighed og plads til leg i dens umiddelbare form. Her er der tre væsentlige faktorer for den såkaldte ægte leg: 1) ikke arbejde, 2) ikke virkelig, 3) udtryksfuld og undersøgende.

Ikke arbejde: Legen har ikke et mål i sig selv; den kan ikke bestemmes som god eller dårlig. Legen bliver formet undervejs og er både virkelighedsnær, udtryksfuld og undersøgende. Børnene er optaget af nuet og det, som opstår, og fanges af det, der sker lige nu, og det, der lige for et øjeblik siden var.

Voksne kan af og til godt dirigere børns opmærksomhed mod et bestemt mål. Vi kan f.eks. fortælle børnene, at de kan øve sig på en cirkusforestilling, så de kan vise det for de andre m.m.

Ikke virkelig: Legen er fri for risiko og konsekvenser. Legen kan forstås som en generalprøve på livet. Barnet kan drømme om at være prinsesse eller hundefrisør. Barnets værdisæt afprøves i forhold til verden. Barnets handlinger bliver justeret, og viden indsamles om, hvordan forskellige scenarier håndteres. Barnet får "livsmuskler" og lærer at tro på sine egne handlingsstrategier og muligheder.

Legen er udtryksfuld og undersøgende: Børns skabertrang, fantasi og det multifunktionelle syn på rum, inventar og rekvisitter udforskes. Legen er alt dette, hvis der skabes plads til kreativitet, og dette kaldes for mental plasticitet. Legen styres af barnets indre forventninger og ikke af udefrakommende mål eller mulige konsekvenser.

Fokuspunkter i forhold til, hvordan vi kan støtte barnet i egen leg:

Vær afventende: Det betyder, at voksne skal observere og afvente, inden legen forstyrres. Af og til kan det udefra set virke uhensigtsmæssigt eller uforståeligt, men i børnegruppen kan det være en velgennemtænkt detalje i deres leg, som kan være vigtig for gennemførelsen og stemningen i handlingsforløbet i legen.

Bliv inspireret af børnenes egne initiativer: Børn bliver ofte optaget af noget omkring os. Når man giver børnene lov, vil de vise os vejen for, hvordan vi voksne kan støtte op om deres leg. Med respekt og inspiration fra børnenes leg kan de voksne f.eks. hjælpe med at finde et bedre egnet sted, hvor børnene kan udforske og udvikle deres hoppeleg og sammen få gode legeoplevelser.

Forbered børnenes eventuelle afbrydelser af deres leg: De voksne kan støtte op om, at børns leg kan blive rundet af og afsluttet både mentalt og fysisk i deres ønskede tempo.

Giv børnene mulighed for, at legen kan genoptages: I indretningen kan der organiseres flere kroge eller steder, hvor børn får plads til at lade deres påbegyndte leg flyde, og her har de mulighed for at vende tilbage efter en afbrydelse, eller en anden børnegruppe kan bygge videre på det, der allerede er blevet skabt.

Vær synlig inden for rækkevidde: Voksne skal placere sig centralt omkring legen, være nærværende og få en fornemmelse af legen. Derved kan den voksne bedre hjælpe børnene videre i legen, hvis de f.eks. ikke kan finde en løsning på en konflikt eller har brug for at blive guidet, så legen kan fortsætte.

Vær en kropslig kulturbærer og mesterlærer: Når de voksne udviser engagement og glæde ved selv at lege og bruge kroppen, fungerer de både som inspirator, igangsætter, deltager, kropslig kulturbærer og facilitator. På denne måde kan børnene mødes i fællesskabet, som legen kræver, på tværs af alder, kompetencer (motoriske og kognitive) samt køn. Den voksne kan guide, hvordan man f.eks. kan løse en uenighed undervejs, få aftalt rammerne for, hvordan legen skal forløbe, og lade sig rive med af øjeblikket, som folder sig ud.

Giv plads til risikoleg: Menneskets evolutionære udvikling og byggestenene til at mestre farlige situationer i fremtiden. Igennem eksperimenter tilegner børn sig vigtige informationer om, hvordan de skal reagere i situationer, om det var en god beslutning, de tog, eller hvordan den medfølgende hjertebanken bedst kan håndteres. Derudover styrkes mod, resiliens og overskud til at tackle livet – både de gode og de dårlige dage, som kommer.

Reflekter over dagens lege i fællesskabet: Dette er med til at skærpe blikket for, hvornår der skal skrues op og ned på nogle af de ovenstående parametre, så legen kan leve og trives bedst muligt. Det kan også give betydningsfulde informationer om, hvad børnegruppen i øjeblikket er optaget af, og hvilke børn der har lidt mere brug for at blive guidet i deres legerelationer.

Legens kompetencer giver børnene vinger og rødder. Med vinger forstås det at få børnene til at "flyve frit" lige ved siden af dem, de holder af, og i de fællesskaber, som tilværelsen hele tiden inviterer dem ind i. Med rødder forstås det at holde fast i, hvem man er, og hvem de hver især er, og med en tro på, at andre mennesker vil dem det godt. At have modet og evnen til at bidrage, blive set og også blive holdt af.

Legens evne er ikke medfødt; den skal optrænes og forfines samt vedligeholdes både for voksne og børn. Vi skal turde sætte legen fri – både indenfor og udenfor vores egen krop. Det er altså meget sjovere end bare at lege, at vi leger.

Legen er grundlæggende for læring, dannelse, personlig og social udvikling. Det er igennem leg, at barnets eget initiativ udvikles og støttes. Legen er lig med børns egen læring, og læring skabes gennem leg. Legen er med til at udvikle børns sprog, kreativitet, sociale kompetencer og empati. Det er gennem legen, at børn tilegner sig verden, og legen har en værdi i sig selv. Det er de voksnes ansvar at skabe rum og mulighed for leg. Den voksne skal være opmærksom på, at alle børn er en del af fællesskabet og legen. Og legen kan bruges som et pædagogisk redskab til at sikre, at alle børn er en del af dette.

Vi voksne er opmærksomme på ovenstående elementer, og derfor ved vi, hvad børnene leger, så vi bedst muligt kan hjælpe dem med at finde tilbage til legen, hvis den går i stå eller ender i en konflikt. Vi kan hjælpe børnene med at forstå, hvorfor legen gik i stykker, hvorfor den ikke er god for alle, og hvordan man kan komme til at lege igen – som venner. Det er vigtigt ikke alt for ofte at afbryde eller forstyrre de mange gode lege. Derfor planlægges dagen, så der gives god tid til legen, med udgangspunkt i forskellige legemiljøer – både hjemme og i skoven. Skoven, der er vores primære lege- og læringsramme, opsøges mange forskellige steder, som kan noget forskelligt. Nogle gange har vi bolde, bøger, tæpper eller lignende med. Vi deler os op i mindre grupper med øje for børnenes venskaber eller mangel på samme, og er således opmærksomme på, at legen får gode vilkår for udviklings- og deltagelsesmuligheder.

Læring

John Dewey belyser, at læring eller erfaring kommer igennem barnets aktive virksomhed, hvor barnet reflekterer og bearbejder sine oplevelser. På den måde tilegner og konstruerer barnet en forståelse af omverdenen.

Barnets tilegnelse af omverdenen, som er omdannelsen fra det ydre til det indre, foregår ifølge Vygotsky igennem interaktion med andre mennesker. Barnet lærer først at beherske indre og ydre handlinger i et samspil med andre, som er en intrapsykisk proces. Derefter interioriseres denne ydre handleplan og forvandles til intrapsyke processer, som følelsesmæssige og kognitive strukturer. Den voksne spiller en aktiv rolle i barnets læringsproces ved at støtte barnet i at tage sit næste trin i sin egen udvikling på sine egne præmisser.

Læring på baggrund af en idé: Læring forstås her som det lærende barn, som via indre tænkning søger at konstruere sine subjektive forståelser eller meninger af verden. Her argumenteres for, at barnet ikke udforsker eller finder kundskaber, men mere at det konstruerer disse og dermed digter sin verden.

Barnet lærer ikke kun ved individuel konstruktion af tænkning, men også gennem samspil med voksne og andre børn. Læring sker og er bundet til aktuelle praksisfællesskaber. Læring er underlagt praksisfællesskaber, som den måde de er organiseret på. Læring er dermed situationsbestemt. Viden dannes i og knyttes til et konkret fællesskab. Dvs. børnene lærer i og fra bestemte situationer og kontekster, som de befinder sig i, og børnene lærer, fordi de er sammen med andre børn og voksne, som de observerer og imiterer.

Læring kan også foregå igennem dialogisk læsning og leg. Den voksne læser sammen med børnene tre gange, med stigende involvering af børnene. Børnene stiller spørgsmål og fortæller deres egne parallelle historier. Undervejs dramatiseres episoder af bogen. Efter samtaler om bogen tegnes eller males, hvor børnene illustrerer elementer fra bogen, og der iværksættes længerevarende legeforløb.

Børns læring indkredses således, at de aktive, undersøgende og reflekterende børn leger først og fremmest i samspil med andre. Læring er en kompleks virksomhed, og alligevel udpeges der fire dimensioner for kvalitetsfuld og dynamisk læring:

- Læring er social.
- Læring skal opleves som meningsfuld.
- Læring er en kreativ og nyskabende virksomhed.
- Læring er en proces, der aktiveres igennem undren, udformning og modsætninger.

Personalets opgave er at skabe spændende og udfordrende læringsfællesskaber, hvor barnet bearbejder pædagogisk indhold gennem aktiviteter, der omfatter de fire ovenstående karakteristika. Som voksen kan vi placere os foran, hvor den voksne går foran og viser veje, eller hvor den voksne går ved siden af og bliver en mere nærværende del af barnets læreproces, eller går bagved og støtter og roser.

Vi arbejder også med zonen for nærmeste udvikling. En pædagogisk teori, hvor vi gennem iagttagelser af barnet kan støtte det i den videre udvikling. De voksne har en viden om, hvor barnet er nu, og hvad det kan klare på egen hånd, og hertil kan den voksne støtte barnet mod den nærmeste udviklingszone hvor barnet får støtte til at udvikle færdigheder, der endnu ikke er helt modne), hvor barnet afprøver nye ting og frem mod ny viden, læring og udvikling. De andre børn kan også hjælpe et andet barn med at støtte det i dens nærmeste udviklingszone, når vi f.eks. får et barn til at vise det andet barn, hvordan det kan komme op i træet eller komme over grøften med vand i.

De seks lærerplanstemaer

De seks læreplanstemaer, som tidligere er beskrevet, er placeret i de yderste blade i læringsblomsten og består af: alsidig personlig udvikling, social udvikling, kommunikation og sprog, krop, sanser og bevægelse, natur, udeliv og science samt kultur, æstetik og fællesskab. Disse temaer beskrives i de kommende afsnit.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlige udvikling handler om barnets udvidelse af sin erfaringsverden og deltagelsesmuligheder.

Dette forudsætter: Engagement, Livsduelighed, Gå på mod og deltagelseskompetencer.

Engemnet: Barnet udvikler engagement, når de indgår i relationen med betydningsfulde andre, hvor de oplever sig respekteret, passe på og værdsat af nære og tillidsgivende voksne. Læringsmiljøet skal støtte barnet engagement gennem barnets deltagelse i samspil og i aktiviteter på. Læringsmiljøet skal fremme barnets engagement og deltagelse så barnet derigennem oplever fordybelse, selvrespekt, selvtillid og selvværd.

Livsduelighed: Læringsmiljøet skal igennem leg og andre meningsfulde aktiviteter støtte barnet med få erfaringer med at være sammen med andre i forskellige sociale positioner. Læringsmiljøet skal også give barnets forståelse for grundlæggende demokratiske værdier, hvor barnet udvikler og danner færdigheder og styrker, det der skal til for at kunne klare livet og hverdagen- både alene og sammen med andre.

Læringsmiljøet skal gøre, at barnet har lysten "engagement" til at være med i legen og aktiviteter, Barnets skal opmuntres til at lege, prøve nye ting og undersøge verden. På den måde lærer barnet både mere om

sig selv og om andre og opdager nye måder at være sammen på. Børn skal nogle gange udfordres i leg og aktiviteter, så de kan lære nye måder at tænke på og gøre ting på, især hvis det de gør, gør det sværere for dem selv eller andres udvikling.

De voksne skal hjælpe barnet med at sig sin mening på en god og respektfuld måde og "anerkende" have forståelse for barnets tanker og oplevelser i hverdagen. I hverdagen skal barnet have medbestemmelse og oplever, at det, de siger og gøre er vigtigt. Samtidig lærer barnet vigtigheden at være opmærksom på andres oplevelser, perspektiver og meninger altså at barnet skal lytte og viser respekt for andres mening.

Når børnene er med i fællesskabet, lærer de, hvordan man er en del af gruppen, hvordan man samarbejder og hvordan man tager hensyn til hinanden. De lærer også at alles mening tæller og hvordan man kan være med til at træffe en fælles beslutning. Børn som er i udsatte positioner støttes i at være aktivt med i fællesskaber, så de føler sig inkluderet og vigtig for gruppen.

Gåpåmod: Læringsmiljøet skal hjælpe børn i at udtrykke deres følelser og løse konflikter på en god måde, uden de mister modet eller lysten til at prøve igen. At kunne klare modgang og svære ting, er vigtig for børn. Det hjælper dem med at have indflydelse på deres hverdag og det er også en vigtig evne til at have med sig senere i livet f.eks. i skole eller i andre sammenhæng.

Personalet skal i samarbejdet med forældrene sørger for, at børn får udfordringer, som passer til hvad barnet kan klare, uden at de bliver presset for meget. Læringsmiljøet skal hjælpe børnene med at finde gode måder på at håndtere konflikter og følelser på, og give dem mulighed for at lære at acceptere, når ting ikke går som de vil. Dette kræver mod.

De voksne skal hjælpe børn med at turde stå på egne ben. F.eks. kan det være ved, at børnene selv vælger aktiviteter eller relationer til og fra når det ikke matcher deres trivsel-, lærings- og udviklingsbehov med det hensyn at børn nogle gange skal lære at deltage i fællesskabet.

Deltagelseskompetencer: Læringsmiljøet skal hjælpe barnet med at opleve nye ting og prøve nye muligheder. Det skal gøre barnet trygt og modigt nok til at være med, tage initiativ og gøre de ting, de gerne vil, når de er sammen med andre.

Børn lærer at være med og tage ansvar ved både at følge med i det der sker og ved selv at tage initiativ. Det glæder når de deltager i forskellige lege, aktiviteter og venskaber.

Læringsmiljøet skal give børnene mulighed for at fokusere på det, det synes er spændende og fordybe sig i det. På den måde lære de også at fordybe sig i hvad der er vigtigst, når der er mange mulige tilbud.

Læringsmiljøet skal motivere børn til at underes, pirrer børnenes nysgerrighed, anerkende børnenes for der fund, støtte børnene i vedholdenhed og støtte deres innovative formåen. Fordybelsen understøtter også børnenes koncentrations- og abstraktionsevne, som er afgørende for deres udvikling og læring både i hjemmet og i Dyreskoven og videre i skolen og videre i livet.

De voksne støtte barnet i det udvikling og trivsel ved at hjælpe med at udtrykke sig, samarbejde og tage ansvar i fællesskabet.

Social udvikling

Social udvikling er udviklingen af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer i de sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med sig selv samt øve indflydelse og værdsætte forskellighed.

Når børn er sammen med andre børn, udvikler de empati og sociale relationer. Dyreskoven støtter børnene i deres opbygning af relationer til andre børn og personalet, til lokal- og nærmiljøet samt til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Deltagelse og medindflydelse: Børn i Dyreskoven skal deltage i sociale fællesskaber, hvor de både oplever at hører, og hvor de kan bidrage værdifuldt og relevant til fælles lege, aktiviteter og samvær. Alle børn og særligt børn i udsatte positioner har brug for at de voksne omkring dem ser forskellighed som noget godt. Det er vigtigt, at alle børn får deltagelse og medindflydelse så alle kan have det sjovt og være engagerede sammen.

Empati: Børn lærer om empati igennem relationer. Empati handler om at mærke egne følelser, at kunne sætte sig ind i egne følelser og oplevelse af verden, og at barnet har handlekompetencer der bidrager til at styrke samspillet med andre.

Børn indbyrdes relationer og venskaber har stor betydning social læring og medvirkning til udvikling af sociale færdigheder som oftest ses i legen.

At inddrage børnenes perspektiv, dvs. når børn udtrykke sig verbalt og kropsligt. Relationen mellem det kropslige har også en stor rolle for børns udvikling af empati. Relationen mellem børn og voksne som bygger på ligeværd, forståelse og indlevelse medvirker til at børnene udvikler sig selvstændigt, for medbestemmelse og at børnene får en forståelse for andre og at det de gør, påvirker andre, og at man skal tage hensyn til hinanden i et fælleskab.

Alle børn bliver mødt med positive forventninger og dette fremmer børnenes gåpåmod og positive forventninger til omverden. De voksne støtter børnenes daglige trivsel og der sociale samvær med hinanden. Børnene hjælpes således med at få erfaringer med at begå sig i livet. Det er også vigtigt for sammenhæng med skole, at børnene har gode erfaringer med at tage initiativ i relationer og med at løse konflikter.

Samarbejdet med forældre har vigtigt betydning for barnets sociale læring og udvikling, Dialogen mellem forældre og personale giver en gensidige forståelse af barnets perspektiv og det sociale liv i Dyreskoven med henblik at støtte op om barnets læring og børnenes indbyrdes relationer og fællesskabet.

Legens betydning for social læring: Børnenes leg fremmer deres sociale læring og udvikling. I Dyreskoven er legen grundlæggende for det er igennem legen børnene lærer at forhandle, at indgå kompromisser og at løse konflikter. Legen bliver til undervejs og derfor må børnene undervejs afstemme med hinanden.

Børns sociale læring og udvikle er også til stede når de iagttager andre børns leg f.eks. afkode leges formelle og uformelle regler. I Dyreskoven inspirerer de voksne børnene til at lege, udforske og eksperimentere.

Nogle børn har svært ved at få adgang til legefællesskabet og selvom de gerne vil. Derfor veksler de voksne med at gå foran, ved siden af og bagved børnene med det fokus på at støtte børnenes deltagelse i legefællesskabet. Børn er forskellige og har brug forskellige udfordringer. Forskelligheden kan også handler

om alder, køn, kulturelle og social baggrund, samt individuelle interesser. I Dyreskoven medtænkes at der er skabt gode rammer for leg fysisk, såsom indretning og atmosfære som også spiller en vigtig rolle.

Kommunikation og sprog

Børns sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskabets med andre børn og sammen med det pædagogiske personale i Dyreskoven. Det er centralt for børns sprogtilegnelse er at de voksne støtter op om børnenes kommunikative og sproglige udviklingen igennem dialog f.eks. ved at stille spørgsmål, spørger indtil børnenes tanker, forståelse og reaktioner således det kan udtrykke sig, eller formidle deres behov. De voksne fungerer som voksne sproglige rollemodeller og at børnene bliver guidet til at indgå i fællesskabet med andre børn.

Interaktioner: Sproget læres igennem den udveksling at man giver og modtager igennem blikretning, pludren og gestik, det kræver nærvær, øjenkontakt og fælles opmærksomhed. De voksne er indlevende og nysgerrige og viser lysten til at samtalen er med fokus på, det børnene er optaget af. Hvordan de voksne henvender sig på til børnene: taler med dem, giver beskeder og sætter ord på, det der sker i forbindelse med rutinerne og aktiviteterne, det har stor betydning for børnenes kommunikation og sproglige udvikling. Kvaliteten i samtalen mellem den voksne og barnet er vigtigt og har også særlig betydning for børn i udsatte positioner.

Sproglige rollemodeller: Børns sprog bliver udvikles i dialoger med sproglige rollemodeller, hertil ved at lytte, fortælle og stille spørgsmål til omgivelserne og lege med sproget. Når børnene eksperimenter med sproget får det erfaringer med at aflæse, genskabe og udvikle en passende kommunikation i forskellige situationer og fællesskaber. Det pædagogiske personale hjælper børnene med at indgå i dialoger, hvor de lærer at skiftes til at tale- og en lytteposition.

Fællesskaber: Kommunikation og sprog er grundlæggende for at danne relationer og indgå i fællesskaber og vedligeholde venskaber. Det er essentielt i sprogudviklingsprocessen at lære fra børn på tværs af alder. Legen er børnenes øvebane for deres nonverbale og verbale kommunikation, sætninger og ordforråd. Derfor er det vigtigt at barnet bliver støttet i at deltage i legen og det kan gøres ved at vi voksne i nogle tilfælde deltager i og rammesætter børns leg. Den voksne kan blive inspireret af børnenes legeindhold for mulige samtale samtaler emner, men og så give et pejlemærke for, hvad der kan være en udfordring for det enkelte barns sprogudvikling.

Personalet sørger for at børn få mange og forskellige erfaringer med sproget i selvorganiseret og spontant lege og andre meningsfulde aktiviteter med hinanden. Her skal man særlige være bevidst og have blik for de børn som, der ikke af sig selv indgår i samtaler, leg og aktiviteter med henblik på at de børn også kommer til at indgå i fællesskaber og dermed støtter op om deres sproglige og kommunikative udvikling.

I hverdagen skal børnene tilbydes en bred vifte af sproglige læringsmuligheder og aktiviteter der bidrager til tilegnelse af sprogforståelse, ordforråd, udtale og sætningsdannelse i den sammenhæng som er meningsfulde for børn. Det kan være igennem samtaler, spørgsmål, historiefortællinger og legen som sætter ord på børnenes forskellige oplevelser. Disse læringsmuligheder medtænkes i alle rutiner og i planlagte og spontane aktiviteter. Børnene skal præsenteres for nye begreber og udtryksformer som f.eks. skift, symbol- og billedsprog.

I dyreskoven har børnene i adgang til bøger, tegneredskaber og papir etc. Når børn kigger i børnene får de mulighed for at stille spørgsmål om bogstaver, eller få læst højt og snakket med den voksne om bogen indhold.

Personalets didaktiske overvejelser skaber samtaler af høj kvalitet mellem børn og voksne. I forlængelse heraf må der samarbejdes med forældre om børns sprog både i forhold til det enkelte barn og i forhold til børnefællesskabet i Dyreskoven.

Krop, sanser og bevægelser

Børn er i verden gennem deres kroppen og når de støttes i at bruge kroppen, udfolde og eksperimentere, mærke og passe på kroppen både gennem bevægelse og ro. Dette er grundlaget for fysik og psyke trivsel. Kroppen er et sansesystem og som er fundamentet for erfaringer, viden og den følelsesmæssige og sociale processer. Dertil udgår al kommunikation og relations dannelse fra kroppen. De voksne skal motivere børn til at bevæge sig ved at vise glæde ved at bevæge sig og ved at vise glæde ved bevægelse og kropslige udfordringer.

Børn inviteres til at få mange forskellige kropslige erfaringer i et læringsmiljø hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber, samtidige med at de voksne støtter det enkelt barn og skaber fleksible, inkluderende læringsmiljøer. De voksne skal være bevidste og følge børnenes bevægelsesinitiativer, så børnene oplever selvbestemmelse og medbestemmelse og dermed bliver en del af deres dannelsesproces.

Forældrene kan inddrages igennem dialogen om at give deres børn gode betingelser gode bevægelse f.eks. værdien af risikoorienteret leg og det udfordre og følge børnenes bevægelsesmæssige interesse.

Krop: Kroppen er vores grundlag for deltagelse i samfundets forskellige fællesskaber og har både en fysisk og eksistentiel dimension. Den fysiske dimension er forståelsen af kroppen som et biologiske system og med kroppens forskellige dele, delenes funktioner, samspil og reaktioner.

I Dyreskoven erfarer børnene verden med deres kroppe og gennem deres kroppe. Igennem de kropslige erfaringer. Kroppen er sædet for bevidstheden om egen krop, om andet og andre kroppe i verden undersøges de bevægelsesmæssige processer, følelsesmæssige processer og æstetiske processer. Gennem de kropslige erfaringer undersøger barnet "hvem er jeg", "hvad kan du"? Og "kan jeg mon også det?". Her udvikles kropsidensiteten igennem kropslige erfaringer i det sociale samspil. Kroppen er også sædet for psykiske helbred og trivsel og det fysiske helbred som er ernæring, hygiejne og bevægelighed.

Sanser: Sanserne er børnenes adgang til verden og fundamentet for at opfatte og begribe verden. De voksne skal stimulere de tre motoriske grundsanser den tekstile sans, den vestibulære sans/labryntsansen og muskel-led- sansen som er i samarbejde med de fire øvrige sanser lugtesansen, synssansen, smagssansen og høresansen. Sanser har afgørende betydning for barnets motoriske udvikling og automatisering af bevægelser ligesom grov- og finmotorikken. Den fysiske sansning er ikke det eneste man skal have øje for, men også den æstetiske dimension såsom at barnet legende undersøgelser eller kreative eksperimenter hvor bevægelse er central.

Dyreskoven skal skabe muligheder for børnenes erfaringer for kropslige fornemmelser, følelser og rolig kontakt til kroppen. Barnet skal udvikle kendskab og tryghed til kroppens reaktioner og signaler, samt at have oplevelsen af hvile i sig selv: Det betyder at der både skal være plads til barnets kropslige "væren" og "gøren".

Bevægelse: Bevægelse omhandler børnenes aktiveudforskning af verden og kroppens muligheder alene såvel sammen med andre og de aktive voksne i et inkluderende børnefællesskab og i samspil med de fysiske omgivelser ude og inde.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser er en følelsesmæssig, en kropslig, en social og kognitiv dimension. I naturen kan børn eksperimentere og gøre erfaringer med naturvidenskabelige måder at tænke og analysere på. I naturen kan man også lære om at passe på naturen, man kan forstå hvordan mennesker, samfund og natur hænger sammen f.eks. at mennesker bruger naturen mad, vand, energi, de valg mennesket og samfundet træffer påvirker naturen og at naturen påvirker hvordan mennesker lever. Dertil lære man at de vi gør har betydning for miljøet: den måde mennesker bruger naturen på kan enten beskytte eller skade den f.eks. hvis vi smider affald i naturen kan de skade dyr og planter, hvis vi sorter affald og passer på naturen hjælper vi miljøet.

De voksne har med afsæt i naturen gode betingelser for læring og inddrage børnene som aktive medskabere af egen læring ved at stille åbne spørgsmål og nysgerrige spørgsmål til børnenes forståelse af naturen og deres omverden. Det er vigtigt at de voksne lytter til børnenes undren og egen spørgsmål og begynde hypotesedannelse og kategorisering i forhold til naturen. Børnene skal også opmuntres til selv at lave egne undersøgelser og her guides i at turde øve sig igen og igen og derved opbygge en grundlag for tillid til egne ideer og evner også når børnene møder modgang.

Natur: Naturen giver engagement, umiddelbar glæde, her og nu- perspektivet, sansning og legen i naturen. At være i naturen giver anledning for essentielle oplevelser og overvejelser og derfor er det vigtigt at tilgodese at alle børn for muligheden for at opleve et bredt udsnit af naturen så som i naturen i by og på land, samt naturtyper som f.eks. skov, moser, strand, vandløb, levende organiserer dyr, mikroorganismer og planter. Hertil at børn oplever årstidens gang og får viden om fødekæden og forskellige fænomener som fx vejret og solsystemet.

I samtaler om de oplevelser, forståelser og erfaringer med naturen og udvikles forståelse for sammenhængen med naturen som finder sted imellem børn og de voksne. Fx en bæredygtighed og anvendelse af naturens ressourcer. Dette er et læringsmiljø at give børnene mulighed for deres eget samspil med naturen og naturens ressourcer. Bæredygtighed kan også handle om at konstruere, genanvende og reparere ved hjælp af forskellige materialer, teknikker og naturlige og menneskeskabte.

Udeliv: Udelivet giver børn legemuligheder og oplevelser i og med naturen og hermed at lære sig selv og naturen at kende. Naturen kan give et særligt rum for nysgerrighed og aktiv lytning. Naturen kan også udvide børnenes deltagelsesmuligheder i fællesskabet på tværs af alder, køn, kultur og interesser.

Uderummet er karakteriseret ved direkte sanseoplevelser i et autentiske miljø. Der er åbne og sociale rum f.eks. en græsplæne, en eng, skoven som den vilde og rummelige rum. Uderummet giver børnene mulighed for sansning, bevægelse, fantasi og kreativitet. Underlaget som er godt til at rulle på, lege vild og eventyrlige lege, farlige lege. Legene som stimulerer der kreativitet med naturmaterialer der giver plads til fantasi og fortolkning f.eks. når en træstamme forvandles til en flyvemaskine eller en hest.

Science: Med science tilgang vægtes en undersøgende tilgang som åbner for en aktiv inddragelse af natur og naturfænomener som lys, luft, magnetisme og vejr-fænomener. Der er i science et fokus på børnenes begynde forståelse for lovmæssigheder i naturen, talfornemmelse og fornemmelsen for størrelse og dermed en begyndende matematisk opmærksomhed. Science har det læringssyn at de aktivt inddrager børnenes eksisterende viden og erfaringer, undren og spørgsmål, men som samtidige forstyrrer og udfordre børnene aktuelle forståelse. En forståelse for det konkrete og til det abstrakte. de voksne skal her

skabe en mental bro mellem den konkret læring i hverdagen og så have øje for naturvidenskabens forståelser og begreber.

En science tilgang i et læringsmiljø giver børnene mulighed for at danne erfaringer med årsagen, virkning og sammenhænge og støtte barnet i at kategorisere og systematisere deres omverden ved hjælp af relations par: Mange/få, stor/lille, tung/let, over/under. Børnene kan også få muligheden for at eksperimentere med antal rum og former en tidlige matematiske sprog.

Kultur, æstetik, fællesskab

Kultur er en kunstneriske og skabende kraft og som aktiverer børnenes sanser og følelser, og medvidere kulturelle værdier som børnene tilpasser sig i hverdagslivet. Når børn møder kultur som læringsrum kan det møde nye sider af sig selv og få muligheden for at udtrykke sig på mange måder, og forstå deres omverden.

De voksne skal bestræbe sig på at skabe et læringsmiljø der med glæde formidler æstetiske oplevelser og skabende praksis. Læringsmiljøet motiverer børnene i at eksperimentere med, øve sig i at afprøve med sig selv inden for en bred vifte af kunstarter og udtryk. Det skal sikre at alle børn får erfaringer der er forankret i værdier og rettesnor at handle på en hensynsfuld, demokratiske og respektfuld måde. Det kan også være med sikre sammenhænge til skole etc.

Kulturelt indtryk og udtryk: Det pædagogiske læringsmiljø skal fremme den skabende virksomhed og æstetik med indtryk og udtryk.

Indtrykselementet er børnenes egen æstetiske oplevelser i direkte møder med forskellige kunstarter såsom scenekunst, film, maleri, musik, sang og litteratur. Den æstetiske oplevelse giver børnene mulighed for at dele, spejle sig og fortolke egne og andres livserfaringer, drømme og tanker. Oplevelsen har også et kropsligelement, hvor indtryk sætter før sproglige aftryk som kropslige fornemmelser og oplevelser. Fx ved børnene kan føle glæde ved at lytte til en fortælling eller bliver nedtrykt over farven i sit maleri.

Udtrykselementet er indholdet af børnenes egen skabende og eksperimenterne praksis. Dette kommer fra lysten til kreativitet, improvisation og aktiv deltagelse. Nysgerrighed, sansning, fantasi og leg er indgår i de æstetiske læreprocesser og giver anledning til nye anskuelser og perspektiver som bliver forankret som nye viden og læring.

Personalet må derfor være lydhøre og støtte børne i selv at skabe kulturelle udtryk i det læringsrum, hvor børnene i processen værdsætter fordybelse og konstruktion, samt børns egne eksperimenterende udtryk.

Børnene må også have mulighed for at børnene selv kan sørge inspiration og oplevelser i forskellige litteratur, billede bøger, musik og fotografier mv.

Kultur og fællesskab: Når man er en del af et fællesskab er det vigtigt at man forstår både egne og andres kulturelle baggrunde og traditioner. De voksne skal være med til at give børnene en forståelse af egne værdier og at respektere andres.

Når et barn starter i Dyreskoven inviteres forældrene og barnet til en opstarts samtale, så de for et større kendskab til Dyreskovens hverdag, struktur og indkøringsforløbet og så vi for et større indblik i barnet kulturelle base derhjemme etc. Dvs. Hertil spørges familien indtil deres hverdagsliv, barnets sociale liv, deres kultur og traditioner etc.

Selvejende og Private institutioners Administrationselskab

Jernbane Allé 45 G, 1.sal

2720 Vanløse

www.spia.dk / 2220 9030

I Dyreskoven er højtider meget synlige da vi både fejre og laver forskellige kreative og æstetiske projekter som bliver inspireret af højtiderne. I Dyreskoven er der stor forældre opbakning til vores fælles traditioner og arrangementer.